

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek (sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Katarzyna Wępa

przy udziale Prokuratora Prokuratury Regionalnej del. do Prokuratury Krajowej
Krzysztofa Urgacza

w sprawie **K. K., K. K., K. Ś., R. L. i A. S.**

skazanych z art. 56 ust. 3 ustawy z dn. 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
i innych,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniach 5 października 2022 r. i 9 marca 2023 r.,
kasacji wniesionych przez obrońców skazanych
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 1 kwietnia 2021 r., sygn. akt II AKa 215/20
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi
z dnia 6 marca 2020 r., sygn. akt IV K 91/13,

1. uchyla zaskarżony wyrok w stosunku do skazanego A. S. w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji co do zawartego w jego pkt 32 rozstrzygnięcia o przepadku i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania,

- 2. oddala kasacje obrońców skazanych K. K., K. K.1, K. Ś. i R. L. jako oczywiście bezzasadne, obciążając skazanych kosztami postępowania kasacyjnego w częściach na nich przypadających,**
- 3. zarządza zwrot na rzecz skazanego A. S. uiszczonej opłaty od kasacji w kwocie 750 zł.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Łodzi, orzekając w sprawie A. S. i osiemnastu innych oskarżonych, wyrokiem z dnia 6 marca 2020 r., IV K 91/13, uznał A. S. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 258 § 1 k.k. oraz czterech przestępstw z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, w tym przestępstwa z art. 56 ust. 1 i 3 oraz art. 59 ust. 1 tejże ustawy w jej pierwotnym brzmieniu w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 65 §1 k.k. w zw. z art. 64 §1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. polegającego na tym, że w okresie od stycznia 2006 r. do 19 września 2011 r. w Łodzi oraz innych miejscach na terenie Polski, działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, między innymi w warunkach grupy przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi i nieustalonymi osobami, udzielał środki odurzające w postaci ziela konopi innych niż włókniste tzw. marihuany oraz wprowadzał do obrotu znaczne ilości środków odurzających w postaci ziela konopi innych niż włókniste w ilości nie mniejszej niż 750 g, heroiny w ilości nie mniejszej niż 700 g, kokainy w ilości nie mniejszej niż 700 g, a ponadto substancji psychotropowych w postaci amfetaminy w ilości nie mniejszej niż 3500 g i tabletek tzw. ekstazy w ilości nie mniejszej niż 3000 sztuk o łącznej wartości nie mniejszej niż 1 277 450 zł, czyniąc sobie z popełniania przestępstwa stałe źródło dochodu, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w okresie 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne i za to na podstawie art. 59 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i w zw. z art. 60 § 3 i § 6 pkt 3 k.k. wymierzył mu karę roku i 11 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 400

stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość każdej stawki na kwotę 10 zł (pkt 26 wyroku).

W związku ze skazaniem za opisane wyżej przestępstwo, na podstawie art. 45 § 1 k.k., orzekł wobec oskarżonego przepadek korzyści w kwocie 760 000 zł (pkt 32 wyroku).

W zakresie tego rozstrzygnięcia powyższy wyrok zaskarżony został apelacją obrońcy oskarżonego, adwokata K. S., która zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięć z pkt 26 i 32 wyroku, polegający na zawyżeniu kwoty korzyści majątkowej uzyskanej przez oskarżonego i ustaleniu jej w wysokości 760 000 zł, podczas gdy korzyść ta nie była większa niż 132 355 zł. W tym zakresie apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec A. S. przepadku korzyści w kwocie 132 355 zł.

W odniesieniu do tego skarżonego rozstrzygnięcia, Sąd Apelacyjny w Łodzi, wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2021 r., II AKa 215/20, wyrok Sądu pierwszej instancji utrzymał w mocy.

Wyrok Sądu odwoławczego, w zakresie zawartego w pkt 32 wyroku Sądu Okręgowego orzeczenia o przepadku korzyści majątkowej, zaskarżony został kasacją obrońcy skazanego A. S., który zarzucił:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku, poprzez utrzymanie w mocy punktu 32 wyroku Sądu pierwszej instancji, pomimo wydania go z obrazą przepisów prawa materialnego, tj. art. 45 § 1 k.k., poprzez niewykazanie istnienia związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy wartością osiągniętej przez A. S. korzyści majątkowej a popełnieniem przez niego przestępstwa, w ten sposób, że orzeczono wobec A. S. tytułem przepadku równowartość korzyści majątkowej osiągniętej z popełnionego przestępstwa w kwocie 760 000 zł, podczas gdy materiał dowodowy nie pozwala na sformułowanie takiej tezy, ponieważ nie ustalono przy udziale jakiego składu osobowego, w jakim czasie, jakiego rodzaju narkotyk i w jakiej ilości poszczególni współnicy dokonali jego sprzedaży i jaki osiągnęli zysk, a tym samym wszystkie szacunki dotyczące korzyści majątkowej osiągniętej przez A. S. są co najmniej dowolne;

2. rażące naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez brak należytego odniesienia się do podniesionego w apelacji przez obrońcę A. S. zarzutu zawyżenia przepadku równowartości korzyści osiągniętej z popełnionego przestępstwa poprzez ogólnikowe odniesienie się przez Sąd odwoławczy do stawianego zarzutu i przyjęcie ustaleń i argumentacji Sądu pierwszej instancji za godne zaakceptowania, podczas gdy materiał dowodowy nie pozwala na sformułowanie w sposób obiektywny tezy o wartości osiągniętej przez A. S. korzyści majątkowej, ponieważ nie ustalono, przy udziale jakiego składu osobowego, w jakim czasie, jakiego rodzaju narkotyk i w jakiej ilości poszczególni współnicy dokonali jego sprzedaży i jaki osiągnęli zysk, a tym samym wszystkie szacunki dotyczące korzyści majątkowej osiągniętej przez A. S. są co najmniej dowolne.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca skazanego wniósł o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi.

W odpowiedzi na kasację zastępca Prokuratora Okręgowego w Łodzi wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Kasacje od wyroku Sądu odwoławczego wywiedli również obrońcy skazanych: K. Ś., K. K., R. L. i K. K. . Wobec tego, że zostały one oddalone jako oczywiście bezzasadne, a orzeczenie w tym przedmiocie zostało wydane na rozprawie i zgodnie z art. 535 § 3 k.p.k. nie wymaga pisemnego uzasadniania, niniejsze uzasadnienie dotyczy wyłącznie kasatoryjnego rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego A. S. okazała się zasadna, a jej uwzględnienie musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcie zawarte w pkt 32 wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazaniem sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, Sąd odwoławczy, odnosząc się do zarzutu apelacji obrońcy A. S. dotyczącego orzeczenia przepadku, uznał, że jest on niezasadny. Przedstawiając powody swojego rozstrzygnięcia, Sąd Apelacyjny ograniczył się do stwierdzenia, iż „na stronie 118 pisemnych motywów zaskarżonego

wyroku Sąd Okręgowy wskazał sposób wyliczenia kwoty podlegającej przepadkowi – w świetle zasad logicznego rozumowania, wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego jest on do całkowitego zaakceptowania”.

W realiach niniejszej sprawy taki sposób rozpoznania zarzutu apelacji stanowi rażące naruszenie standardu określonego w art. 433 § 2 k.p.k., które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Prawdą jest, że Sąd pierwszej instancji, uzasadniając zawarte w pkt 32 wyroku rozstrzygnięcie, wskazał zasady, którymi kierował się orzekając o przepadku korzyści uzyskanej przez A. S. z popełnienia przestępstwa przypisanego mu pkt 26 wyroku. Wyjaśnił, że przedmiotem przepadku nie jest korzyść rozumiana jako zysk osiągnięty z przestępstwa, lecz ekwiwalent odpowiadający kwocie uzyskanej ze zbycia określonego środka odurzającego lub substancji psychotropowej. Stwierdził również, iż ustalając kwotę uzyskanej przez A. S. korzyści, uwzględnił, że w okresie współdziałania z T. K. i R. R. uzyskiwaną korzyść dzielili na trzy części, a w okresie współdziałania tylko z R. R. na dwie części.

Rzecz jednak w tym, że argumentacja zaprezentowana w uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji nie rozstrzyga wątpliwości, które zostały podniesione w apelacji obrońcy oskarżonego.

Jest oczywiste, że w sprawach, które z uwagi na skalę i rodzaj przestępczej działalności narkotykowej odpowiadają charakterem sprawie skazanego A. S., ustalenia faktyczne co ilości udzielanych innym osobom czy wprowadzanych do obrotu środków odurzających i substancji psychotropowych oraz wielkości uzyskiwanych z tego tytułu korzyści majątkowych muszą opierać się na wyliczeniach szacunkowych. Wielokrotnie bowiem względy dowodowe nie pozwalają precyzyjne ich określenie.

Patrząc z tej perspektywy na ustaloną przez Sąd pierwszej instancji łączną kwotę korzyści majątkowej uzyskanej przez skazanego i współdziałające z nim osoby z popełnienia przestępstwa przypisanego A. S. w pkt 26 wyroku, której w kasacji się zresztą nie kwestionuje, stwierdzić trzeba, że sposób jej określenia nie może budzić wątpliwości. Została ona bowiem oszacowana, zgodnie z regułą określoną w art. 5 § 2 k.p.k., przy uwzględnieniu najniższych wynikających z materiału dowodowego

ilości narkotyków będących przedmiotem przestępstwa i najniższych podawanych przez A. S. cen ich sprzedaży.

Inaczej rzecz przedstawia się, gdy idzie o określenie tej części korzyści majątkowej, której przepadek należy orzec od skazanego. W tym zakresie argumentację kasacji, która odwołuje się do zasad arytmetyki, uznać należy za zasadną. Uszło uwagi Sądu odwoławczego, aprobującego bez żadnych zastrzeżeń i własnych rozważań rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji, że w świetle tych zasad, prawidłowość ustalenia wskazanej w pkt 32 wyroku Sądu Okręgowego kwoty 760 00 zł budzi istotne wątpliwości.

Nie może być inaczej, skoro z ustaleń Sądu pierwszej instancji wynika, że łączna kwota korzyści majątkowej pochodzącej z przestępstwa opisanego w pkt 26 wyroku wynosiła 1 277 450 zł i podlegała ona podziałowi na trzy części – za okres współdziałania skazanego z T. K. i R. R. oraz na dwie części – za okres współpracy z R. R.. Zauważyć przy tym trzeba, że Sąd pierwszej instancji, uzasadniając rozstrzygnięcie o przepadku z pkt 32 wyroku, nie wskazał czy i w jakim zakresie kwota objęta przepadkiem uwzględnia korzyść majątkową, którą skazany uzyskał działając samodzielnie. Nie określił również ani wysokości kwot, które podlegały odpowiednio podziałowi na trzy i dwie części, ani wysokości kwot korzyści, które przypadłyby na każdą z pozostałych współdziałających ze skazanym osób, co pośrednio pozwalałoby zweryfikować prawidłowość wymienionego rozstrzygnięcia. Co więcej, próba przeprowadzenia takiej weryfikacji, przy przyjęciu nawet mniej korzystnych zasad ustalania udziału skazanego w podlegającej przepadkowi korzyści majątkowej, niż te wskazane w uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji, tj. podzielenia kwoty 1 277 450 zł tylko na dwie części, prowadzi do wniosku, że kwotę przepadku należałoby ustalić na 638 725 zł.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok we wskazanej na wstępie części i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd odwoławczy weźmie pod uwagę przedstawione wcześniej powody uchylenia zaskarżonego wyroku i rozważy należycie zarzuty i wnioski wniesionej na korzyść A. S. apelacji.

